

Archeologie in Limburg 107

Geulle, 21-01-2008

Het bestuur van de AVL maakt u het volgende attent:

Lezing - Jaarvergadering

Op **woensdag 14 mei** 2008 is van 19.30 – 20.30 uur de jaarvergadering van de AVL. Hiervoor zijn alle leden uitgenodigd.

Aansluitend, van 20.30 – 22.00 uur, is er een lezing door Piet van der Gaauw. Het onderwerp is: *Archeologische Erfgoed Landschappen in Limburg*. Deze lezing is voor iedereen toegankelijk.

Dit vindt plaats in het gebouw van de Heemkundevereniging Roerstreek, Kerkplein 1 te Sint-Odiliënberg.

De Neanderthalers komen: op zoek naar vuistbijlen

Op **15 maart 2008** wordt in het Limburgs Museum in Venlo de tentoonstelling *Neanderthalers in Europa* geopend. Deze succesvolle tentoonstelling was eerder te zien in Tongeren, Hamburg en Assen. De expositie rekent af met het stereotiepe beeld van een primitieve mensensoort, een holbewoner, die met knuppel wild om zich heen slaand aan de kost probeerde te komen of zijn medesoortgenoten de schedel insloeg. Nieuw onderzoek, in het veld en laboratorium, heeft er toe geleid dat onze ideeën bijgesteld moeten worden, al blijven er natuurlijk vragen te over. De Neanderthaler was veel minder primitief, kende een sociaal leven, kon meer dan grommen alleen en wist zich staande te houden in een koud en extreem milieu. Al die nieuwe gegevens maken het ook mogelijk een fysieke reconstructie te maken van mannen, vrouwen en kinderen en zo komen de Neanderthalers als het ware tot leven en heel dichtbij de bezoeker van de tentoonstelling.

Tot de meest karakteristieke werktuigen van de Neanderthalers worden de vuistbijlen gerekend. Ongeveer 1,5 miljoen jaar geleden werden de eerste vuistbijlen gemaakt. Aanvankelijk nog ruw en primitief, maar door de tijd steeds fijner bewerkt. Als de moderne mens, *Homo sapiens sapiens*, in Europa verschijnt, verdwijnen de vuistbijlen. Het was dus altijd verleidelijk de vuistbijlen te verbinden met de Neanderthalers, want die verdwijnen ook kort na de komst van de moderne mens. Inmiddels is uit onderzoek duidelijk geworden dat dit beeld wel genuanceerd moet worden. Vuistbijlen zijn als werktuigtype veel ouder dan de Neanderthaler.

In Limburg zijn veel vuistbijlen gevonden. Inmiddels zijn er rond de honderd bekend en waarschijnlijk zijn er veel meer. Het Limburgs Museum wil dat graag onderzoeken en vastleggen. Tijdens de loop van de tentoonstelling kunt u uw mogelijke vuistbijl laten determineren. Dan kan door een email met foto te sturen of om te komen naar de speciale determinatiedagen komende zomer. De exacte data zijn op dit moment nog niet bekend. In het volgende nummer van Archeologie in Limburg zal een artikel over vuistbijlen verschijnen en vindt u ook meer informatie over de determinatiedagen.

Heeft u een vuistbijl of vermoed u dat het er een is, laat het ons weten. U kunt u bericht sturen aan l.verhart@limburgsmuseum.nl. Om op de hoogte te blijven van de actuele informatie kunt u ook de websites: www.lgog.nl/archeologie en www.limburgsmuseum.nl raadplegen.

Quintus Spurius Ligustinus, een Romeinse legioensoldaat komt op bezoek

“Veni, vidi, vici” (ik kwam, ik zag, ik overwon), zo sprak Julius Caesar over zijn militaire overwinning op Pharnaces in Klein-Azië. De strijd had amper een half uur geduurd. Was het Romeinse leger echt zo onoverwinnelijk? Op deze en andere vragen over het Romeinse leger wordt op donderdag 10 april 2008 antwoord geven.

In samenwerking met de Archeologische Vereniging Limburg organiseert de heemkundevereniging Maas- en Swalmdal een dialezing en demonstratie in levende lijve door Bernard van Daele alias Quintus Spurius Ligustinus.

Bernard van Daele studeerde archeologie aan de K.U. Leuven waar hij in 1997 zijn scriptie afrondde over het Romeinse leger in de provincie Germania Inferior. Als archeoloog werkt hij mee aan onderzoeksprojecten en opgravingen, onder andere in Sagalassos, Turkije. Over het Romeinse leger heeft hij tal van wetenschappelijke artikelen gepubliceerd. Na zijn succesvolle boek over het Romeinse leger heeft hij in 2006 zijn tweede boek gepresenteerd: “De Romeinse Marine”.

Zijn lezing valt in twee delen uiteen. Voorafgaande aan zijn demonstratie geeft hij een powerpointpresentatie over het Romeinse leger in het algemeen (evolutie, structuur, bewapening, legerkampen, enz.).

Vervolgens kruipt hij in de huid van Quintus Spurius Ligustinus, een levensechte Romeinse legioensoldaat van het Legio III Macedonica uit de 2e helft van de 1e eeuw na Chr.

Hij toont zijn bagage, zijn winterkledij, zijn wapenuitrusting en demonstreert zijn indrukwekkende gevechtstechnieken. Een brok “levende geschiedenis” in optima forma. Zijn deskundige uitleg met de nodige Belgische humor maken het bijwonen van deze avond meer dan waard.

De activiteit vindt plaats op **10 april 2008** om 20.00 uur in het verenigingslokaal van Maas- en Swalmdal, Willem Limburghuis, Rijksweg 10 te Reuver. Entree voor niet-leden bedraagt 2 euro.

Lezing te Valkenburg

Wiel Schins, de voorzitter van de *ned.* Geologische Vereniging *afd.* Limburg houdt op **8 april 2008** om 19.30 uur een lezing over “Klimaat, schepping en evolutie”. Hiervoor zijn ook de leden van de AVL uitgenodigd.

Plaats: Streekmuseum, Grote Straat te Valkenburg. Parkeren Walramplein, kosten: gratis.

De meeste mensen realiseren zich niet dat het klimaat sinds het ontstaan van de Aarde een constant veranderend fenomeen is geweest en nog is. De historie van het klimaat vinden we in ons leefgebied makkelijk terug, in de vorm van het landschap en in fossielen. De klimaatverandering die nu de wereld in de greep heeft is echter van een andere orde. Zij toont de kwetsbaarheid van de overvloedig aanwezige mens en vraagt om fundamentele maatregelen die uitstijgen boven alles wat nu “duurzaamheid” wordt genoemd. De discussie of de mens een gevolg is van schepping of van evolutie, m.a.w. of het probleem zich wel of niet vanzelf oplost, was nooit van groter belang dan nu.

Lezingen LGOG

Van de activiteitenagenda LGOG zijn de volgende twee aankondigingen overgenomen:

11.02.2008 Kring Venlo. Lezing door Maarten Dolmans, stadsarcheoloog van de gemeente Venlo, over “Nieuwe archeologische ontwikkelingen in de gemeente Venlo”.

03.03.2008 Kring Maastricht. Lezing door Alain Vanderhoeven over “Is de kerk van Servatius in Tongeren teruggevonden?”.